Lietas Nr. A420203415
Lietas arhīva Nr. A42-02034-15/11

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015. gada 3. decembrī

Administratīvā rajona tiesa
tiesnese Inga Putra,

piedaloties pieteicējas SIA „Joker LTD" pārstāvei /pers. A/ un atbildētājas Ogres novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Ogres novada domes pārstāvei Danai Bārbalei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Joker LTD" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, uzliekot pienākumu Ogres novada domei izsniegt pieteicējai atļauju sporta totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai Skolas ielā 6, Ogrē.

Aprakstošā daļa

[1] 2015. gada 26. janvārī pieteicēja vērsusies ar iesniegumu Ogres novada pašvaldībā, lūdzot izsniegt atļauju sporta totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai Skolas ielā 6, Ogrē.

Ar Ogres novada domes (turpmāk – dome vai atbildētāja) 2015. gada 19. marta lēmumu Nr. 4 (sēdes protokols Nr. 29.§) (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atteikts pieteicējai izsniegt atļauju atvērt sporta totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietu un organizēt attiecīgās azartspēles Skolas ielā 6, Ogrē.

Pārsūdzētais lēmums pamatots šādi.

[1.1] Attiecībā uz pieteicējas nomātajām telpām Skolas ielā 6, Ogrē nav attiecināmi Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrajā daļā noteiktie aizliegumi totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai un azartspēļu organizēšanai. Tā kā telpās Skolas ielā 6, Ogrē jau pašlaik darbojas azartspēļu zāle un uz to nav attiecināmi Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrajā daļā noteiktie aizliegumi, par atļauju organizēt azartspēles katrā konkrētajā gadījumā lemj pašvaldības dome (padome), izvērtējot to, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Azartspēļu zāle (Skolas ielā 6, Ogrē) atrodas Ogres pilsētas centrā, tai blakus atrodas tirdzniecības centrs, dzelzceļa stacija, pilsētas tirgus, ko apmeklē liels skaits pilsētas iedzīvotāju un ciemiņu. Pāri ielai atrodas Skolas – Grīvas ielu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju mikrorajons, kur iekšpagalmos un tajā izvietotajā bērnu rotaļu laukumā regulāri uzturas šo māju iedzīvotāju bērni. Netālu atrodas izglītības iestādes: bērnu dārzs „Zelta sietiņš" un Ogres novada sporta centrs. Lai cilvēki nokļūtu tirdzniecības centrā Skolas ielā 4 (veikalos „Mego" un „Mājai un dārzam") un dzelzceļa stacijā, jāmēro ceļš gar spēļu zāli Skolas ielā 6. Bērni, kuri mācās Ogres 1. vidusskolā, Ogres valsts ģimnāzijā, Jaunogres vidusskolā, Ogres mākslas skolā un Ogres mūzikas skolā, katru dienu mēro ceļu gar minēto spēļu zāli.

[1.2] Paplašinot spēļu zālē piedāvāto azartspēļu klāstu, azartspēlēs papildus tiks iesaistīti jauni spēlētāji, un lielākas iespējas iesaistīties šajās azartspēlēs būs gan apkārtnē esošo vidusskolu pēdējo klašu audzēkņiem, gan Ogres Valsts tehnikuma vecāko kursu audzēkņiem, kas negatīvi ietekmēs gan pašus jauniešus, gan viņu ģimenes, gan sabiedrisko kārtību un drošību šajā pilsētas mikrorajonā.

[1.3] Domes ieskatā totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršana Skolas ielā 6, Ogrē, telpās radīs būtisku valsts un novada administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] No pārsūdzētā lēmuma pamatojuma neizriet, ka pašvaldība būtu objektīvi izvērtējusi vietējos apstākļus un iedzīvotāju interešu iespējamo aizskārumu. Minētajā lēmumā sniegtie apsvērumi nesniedz atbildes uz jautājumiem, kādā veidā totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas izveide konkrētajā vietā varētu aizskart valsts un Ogres pašvaldības iedzīvotāju intereses, ja šajā vietā jau darbojas spēļu zāle. Konkrētās vietas atbilstību likumam un to, vai tā neaizskar valsts un pašvaldības iedzīvotāju intereses, dome jau vienreiz ir izvērtējusi.

[2.2] Dome nav ņēmusi vērā to, ka pieteicēja pašvaldībai nav lūgusi izsniegt atļauju jaunas azartspēļu organizēšanas vietas izveidei, tādējādi palielinot azartspēļu organizēšanas vietu skaitu pilsētās. Pieteicēja lūdza izsniegt atļauju totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas izveidei jau esošajā spēļu zālē.

[2.3] Pieteicēja norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā ietvertie apsvērumi, ka totalizatora un derību likmju pieņemšanas vieta atrastos pilsētas centrā, kas nozīmētu intensīvu sabiedrības kustības plūsmu tai garām, daudzdzīvokļu ēku tuvumu, nevar tikt vērtēti kā pietiekami kritēriji, lai uzskatītu, ka konkrētā vieta radītu būtisku valsts un pašvaldības iedzīvotāju interešu aizskārumu. Šos kritērijus jau vairākkārt ir vērtējis Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Augstākā tiesa) savos nolēmumos.

Tā, piemēram, Augstākā tiesa, izskatot līdzīgas lietas, ir norādījusi, ka tirdzniecības iestāžu un kafejnīcu tuvums spēļu zālēm ir pieļaujams *(Augstākās tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-318/2010 14. punkts).* Papildus atsaucas uz Augstākās tiesas 2010. gada 17. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-227/2010 10. punktā un 2010. gada 14. oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-404/2010 8. punktā noteikto, ka arguments „sabiedrības kustības liela intensitāte" ir pamatots tikai tad, ja pastāv apstākļi, kas liecina, ka palielinās risks, ka var pieaugt tādu azartspēļu zālē nokļuvušo personu skaits, kurām, tur nemaz nav bijis nolūka doties un vieta nav saderīga ar citu organizāciju piedāvātajām vērtībām. Taču vispārīgi

iedzīvotāju intensīva plūsma kā arguments pats par sevi nav pietiekams.

[2.4] Pieteicējas ieskatā dome pārsūdzētajā lēmumā atsaukusies uz vispārīgu noraidošu attieksmi pret azartspēlēm, kas pati par sevi nav uzskatāma par pietiekamu un tiesisku pamatu prasītās atļaujas neizsniegšanai. Likumdevēja mērķis nav bijis aizliegt organizēt azartspēles pavisam, bet gan samērot sabiedrības un komersanta intereses.

[2.5] Administratīvā rajona tiesa 2014. gada 17. jūlija spriedumā lietā Nr. A420268014 ir atzinusi, ka sporta totalizatora likmju pieņemšanas punkta atvēršana jau darbojošās spēļu zālēs nerada papildus būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Tāpat arī tiesa iepriekš minētajā spriedumā ir norādījusi, ka „liedzot atvērt vēl papildus totalizatoru un derību likmju pieņemšanas un organizēšanas vietas, turklāt jau esošajās spēļu zālēs, tiek pārkāpts tiesiskās vienlīdzības princips, jo tādos pašos apstākļos pašvaldība uzskatīja par pieļaujamu, ka ir atvērtas un darbojas spēļu zāles".

[3] Ogres novada dome tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentu pamata. Papildus norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā ietvertais pamatojums ir pietiekams, lai neizsniegtu pieteicējai attiecīgo atļauju.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Norādīja, ka totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršana jau esošā spēļu zālē nerada papildu būtisku pašvaldības iedzīvotāju interešu aizskārumu. Vienā azartspēļu organizēšana vietā, to papildinot ar citu azartspēļu veidu, netiek radīts papildu būtisks sabiedrības interešu aizskārums. Apstākļus, ka spēļu zāle apkārt atrodas mācību iestādes, iestāde jau vienreiz ir vērtējusi, izsniedzot atļauju spēļu zāles darbībai. Tādējādi ir nepamatoti vēlreiz vērtēt faktiskos apstākļus, ja tie nav mainījušies.

[5] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentu pamata. Paskaidroja, ka 2015. gada 28. oktobrī Ogres novada dome aicināja Ogres novada iedzīvotājus izteikt viedokli par azartspēļu organizēšanas vietām Ogres pilsētā, kurā iedzīvotāji pauda noraidošu attieksmi pret azartspēļu vietu izvietošanu pilsētā. Pašvaldība ir izveidojusi darba grupu, lai izvērtētu Ogres novadā esošo spēļu zāļu lietderību un nepieciešamību. Pārstāve iesniedza tiesai informāciju par pirmsskolas izglītības iestāžu skaitu un tajā esošo izglītojamo skaitu pašvaldībā, kā arī iesniedza vēstules no izglītības iestādēm, kas adresētas pašvaldībai, kurās norādīts, cik skolēnu ir pakļauti riska grupai, pārvietojoties garām spēļu zālei, kā arī uzsverot, ka lūdz pārskatīt jautājumu par spēļu zāļu skaitu pašvaldībā, jo tās apdraud bērnu drošību un skolēnu vēlmi šīs zāles apmeklēt. Tāpat pārstāve iesniedza tiesai pašvaldības iedzīvotāju parakstus, kas sniegti, lai izteiktu atbalstu pašvaldībai neizsniegt atļauju SIA „Olimpic Casino Latvia" totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai ne Mālkalnes prospektā 2b, ne kādā citā vietā Ogres novadā. Tāpat pārstāve norādīja, ka, salīdzinot pa gadiem, ir pieaudzis izsaukumu skaits uz azartspēļu zāli, saistībā ar to, ka tur atrodas personas, kurām tur likums neatļauj atrasties, taču pārstāves rīcībā nav informācijas par precīzu skaitu tieši attiecībā uz strīdus spēļu zāli.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējusi lietas dalībnieku paskaidrojumus kopsakarā ar lietas materiāliem, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[7] Izskatāmajā lietā pieteikuma priekšmets ir labvēlīga administratīvā akta izdošana, uzliekot pienākumu Ogres novada domei izsniegt pieteicējai atļauju sporta totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai Skolas ielā 6, Ogrē.

Izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīva akta izdošanai.

[8] Azartspēļu un izložu likuma 42. panta pirmā daļa noteic, kādus dokumentus iesniedz, lai saņemtu atļauju atvērt totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietu un organizēt attiecīgās azartspēles konkrētajās telpās.

Pieteicēja tiesību normā minētos dokumentus ir iesniegusi, par to lietā strīda nav.

Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrā daļa noteic, ka azartspēles nav atļauts organizēt: 1) valsts iestādēs; 2) baznīcās un kulta celtnēs; 3) ārstniecības un izglītības iestāžu ēkās; 4) aptiekās, pasta struktūrvienībās vai kredītiestādēs; 5) publisko pasākumu rīkošanas vietās šo pasākumu norises laikā, izņemot totalizatoru un derības; 6) teritorijās, kurām noteiktā kārtībā piešķirts tirgus statuss; 7) veikalos, kultūras iestādēs, dzelzceļa stacijās, autoostās, lidostās, ostās, izņemot spēļu zāles, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietas, kas izveidotas ar būvkonstrukcijām norobežotās telpās ar atsevišķu ieeju tikai no ārpuses; 8) bāros un kafejnīcās, izņemot totalizatoru un derības; 9) dienesta viesnīcās; 10) ēkās, kurās ir dzīvokļi un ieeja uz tiem no ēkas ārpuses ir kopēja ar ieeju uz azartspēļu organizēšanas vietu.

Likumdevējs ir noteicis konkrētus priekšnosacījumus, kas nepieļauj azartspēļu organizēšanu un spēļu zāles atvēršanu. Līdz ar to, konstatējot Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrajā daļā minētos apstākļus, pašvaldībai ir pienākums atteikties izsniegt pieprasīto atļauju.

Ar pārsūdzēto lēmumu atzīts, ka uz telpām Skolas ielā 6, Ogrē nav attiecināmi Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi, jo attiecībā uz šīm telpām jau ir izsniegta Ogres novada domes atļauja spēļu zāles izvietošanai un atļauts organizēt azartspēles.

[9] Azartspēļu un izložu likuma 42. panta trešā daļa noteic, ja azartspēles paredzēts rīkot vietā, uz kuru nav attiecināmi šā likuma 41. panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi, par atļauju organizēt azartspēles katrā konkrētajā gadījumā lemj pašvaldības dome (padome), izvērtējot to, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Ievērojot tiesību normā noteikto, secināms, ka pašvaldībai ir pienākums izvērtēt, vai azartspēļu organizēšana izraudzītajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Tādējādi pašvaldībai ir zināma rīcības brīvība lēmuma pieņemšanā, jo izdodams satura izvēles administratīvais akts.

[10] Jēdziens „būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums" ir atklāts juridisks jēdziens. Tas iekļauts likumā, lai pašvaldībai būtu iespējams novērtēt iespējamās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus savā administratīvajā teritorijā un tos samazināt *(sk. Augstākās tiesas 2010. gada 18. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-289/2010 7. un 8. punktu)*. Pašvaldībai ir ar likumu piešķirta novērtējuma brīvība, kuru pārbaudīt tiesā ir iespējams tikai ierobežoti. Taču novērtējuma brīvībai ir robežas. Tās nosaka patvaļas aizlieguma un procesuālā taisnīguma principi (*Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 5. sēj., Nr. 7, 111. punkts), (sk. Augstākās tiesas 2012. gada 30. oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-5/2012 8. punktu*).

Ievērojot minēto, tiesa pārbaudīs, vai izskatāmajā gadījumā pašvaldība ir pienācīgi novērtējusi iespējamās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus, kā arī vai pašvaldība ir pareizi izmantojusi tai ar likumu piešķirto novērtējuma brīvību.

[11] Brīvajos (tostarp daļēji brīvajos) administratīvajos aktos to pamatojumā ir jānorāda lietderības apsvērumi. Pamatojumam jābūt tādam, lai būtu skaidrs, vai iestāde ir izmantojusi savu rīcības brīvību, vai ir ievērojusi rīcības brīvības robežas un vai tās lēmums ir samērīgs un adekvāts (*sk. Augstākās tiesas 2007. gada 14. jūnija spriedumu lietā Nr. SKA-255/2007*).

Vērtējot sabiedrības interešu aizskāruma esību un būtiskumu, pašvaldībai jāraugās, lai pakalpojuma sniegšanas ierobežojumi nesniegtos tiktāl, ka pakalpojumu sniegšanas iespēja attiecīgajā administratīvajā teritorijā faktiski tiek izslēgta, pamatojot šādu lēmumu ar vispārīgu vērtību aizsardzību, ka iedzīvotāju liela daļa vai vairākums pret azartspēļu zāles atvēršanu izturas noliedzoši (*skat. Augstākās tiesas 2010. gada 18. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-289/2010*).

Tiesa norāda, ka atteikuma apsvērumiem izsniegt atļauju ir jābūt pietiekami precīzi pamatotiem, nevis vispārīgiem.

Tādējādi tiesai jāpārbauda vai pārsūdzētais lēmums satur būtiska iedzīvotāju interešu aizskāruma pamatojumu, proti, vai papildu pakalpojuma – totalizatora un derību likmju pieņemšanas punkta – piedāvāšana jau esošā spēļu zālē aizskar būtiskas valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses.

[12] Izskatot lietas, kurās konstatēti līdzīgi apstākļi, Augstākā tiesa norādījusi, ka pašvaldības par „būtisku iedzīvotāju interešu aizskāruma" satura kritērijiem vairākās lietās ir noteikušas sabiedrības kustības lielu intensitāti (aktivitāti), daudzdzīvokļu ēku, biroju un izglītības iestāžu tuvumu, iedzīvotāju vispārīgu negatīvu attieksmi, kā arī Azartspēļu un izložu likumā minēto vietu, kurās azartspēļu organizēšanas vietas nav pieļautas, tuvumu vai esību.

Pārbaudot šos kritērijus, Augstākā tiesa tām ir sniegusi šādu novērtējumu:

1) sabiedrības kustības liela intensitāte (aktivitāte) – pamatots tikai tad, ja pastāv apstākļi, kas liecina, ka palielinās risks, ka var pieaugt tādu azartspēļu zālē nokļuvušo personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties, un vieta nav saderīga ar citu organizāciju piedāvātajām vērtībām. Taču vispārīgi iedzīvotāju intensīva plūsma pati par sevi nav pietiekama (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 17. jūnija sprieduma Nr. SKA-227/2010 10. punktu un 2010. gada 14. oktobra sprieduma Nr. SKA-404/2010 8. punktu*);

2) kultūras, izglītības, reliģisko organizāciju iestāžu tuvums – pamatots, jo var provocēt tieši nepilngadīgo personu interesi par azartspēlēm un tādējādi radīt kaitīgu ietekmi un pretrunas starp azartspēļu un kultūras, izglītības vai reliģisko organizāciju iestāžu piedāvātajām vērtībām (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma Nr. SKA-318/2010 14. punktu*). Turpretim tirdzniecības iestāžu un kafejnīcu tuvums ir pieļaujams (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 18. jūnija sprieduma Nr. SKA-289/2010 10. punktu*);

3) daudzdzīvokļu ēku tuvums – vispārināti ir nepamatots, jo Rīgā ir raksturīgi, ka mikrorajoni ir pietiekami blīvi apbūvēti (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 18 .jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-289/2010 10. punktu*). Minēto secinājumu var attiecināt, ne tikai uz Rīgas pilsētas teritoriju, bet arī citām pilsētām. Augstākā tiesa ir vērsusi uzmanību, ka vērtējami ir pilsētas teritorijas plānojumā minētie mērķi un attīstības perspektīvas *(Augstākās tiesas 2010. gada 18. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-289/2010 10. punkts)*.

Tiesa atzīst, ka izskatāmās lietas apstākļi ir līdzīgi, tādēļ, dodot savu vērtējumu, tiesa arī šajā lietā vadīsies no minētajām atziņām.

[13] Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka strīdus azartspēļu zāle atrodas Ogres pilsētas centrā, tai blakus atrodas tirdzniecības centrs, dzelzceļa stacija, pilsētas tirgus, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju mikrorajons, izglītības iestādes – bērnu dārzs „Zelta sietiņš" un Ogres novada sporta centrs. Bērni, kuri mācās Ogres 1. vidusskolā, Ogres valsts ģimnāzijā, Jaunogres vidusskolā, Ogres mākslas skolā un Ogres mūzikas skolā, katru dienu mēro ceļu gar minēto spēļu zāli.

Atbildētāja norādījusi, ka, paplašinot spēļu zālē piedāvāto azartspēļu klāstu, azartspēlēs papildus tiks iesaistīti jauni spēlētāji, tostarp lielākas iespējas iesaistīties šajās azartspēlēs būs gan apkārtnē esošo vidusskolu pēdējo klašu audzēkņiem, gan Ogres Valsts tehnikuma vecāko kursu audzēkņiem, kas negatīvi ietekmēs gan pašus jauniešus, gan viņu ģimenes, gan sabiedrisko kārtību un drošību šajā pilsētas mikrorajonā.

Augstākā tiesa, izskatot līdzīgas lietas, ir norādījusi, ka „kultūras, izglītības, reliģisko organizāciju iestāžu tuvums" ir pamatots iemesls, lai liegtu spēļu zāles atvēršanu, jo var provocēt tieši nepilngadīgo personu interesi par azartspēlēm un tādējādi radīt kaitīgu ietekmi un pretrunas starp azartspēļu un kultūras, izglītības vai reliģisko organizāciju iestāžu piedāvātajām vērtībām *(sk. Augstākās tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-318/2010 14. punktu)*.

Tiesa norāda, ka minētā atziņa attiecas uz jaunas spēļu zāles atvēršanu, savukārt konkrētajā gadījumā pieteicēja vēlas paplašināt piedāvāto pakalpojumu klāstu jau atvērtajā spēļu zālē.

Attiecībā uz šīm telpām jau ir izsniegta Ogres novada domes atļauja spēļu zāles izvietošanai un atļauts organizēt azartspēles, tādējādi dome jau ir vienu reizi veikusi lietderības apsvērumus un konstatējusi, ka uz vietu, kur atrodas spēļu zāle nav attiecināmi Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi.

Ogres 1. vidusskola, Ogres valsts ģimnāzija, Jaunogres vidusskola, Ogres mākslas skola, Ogres mūzikas skola un Ogres novada sporta centrs atrodas tuvumā vietai, kur atbildētāja atļāva pieteicējai atvērt spēļu zāli. No minētā izriet, ka bērni un jaunieši, kas apmeklē mācību iestādi, kā arī pilsētas iedzīvotāji ikdienā mēro ceļu gar spēļu zāli un atbildētāja līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai minēto apstākli nav uzskatījusi par būtisku Ogres pilsētas iedzīvotāju interešu aizskārumam.

Tiesas ieskatā spēļu zāles atrašanās izglītības iestādes tiešā tuvumā var būt būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums, jo spēļu zāles piedāvātās vērtības nav savietojamas ar tām vērtībām, ko piedāvā izglītības iestāde. Tādēļ ir saprotama pašvaldības vēlme mazināt iespēju veicināt personu interesi par konkrēto vietu. Tomēr konkrētajā gadījumā, tiesa neatrod objektīvu pamatojumu tam, ka tieši totalizatora un likmju pieņemšanas vietas atvēršana radīs interešu aizskārumu.

[14] Dome nav izmantojusi Azartspēļu un izložu likuma 42. panta sestajā daļā paredzētās tiesības atcelt izsniegto atļauju, ja azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā rada būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu. Tiesas ieskatā minētie apstākļi norāda uz to, ka pašvaldība neuzskata konkrēto vietu par azartspēļu organizēšanai nepieļaujamu vai nepiemērotu vietu.

Lai arī tiesas sēdē domes pārstāve norādīja, ka šobrīd tiek lemts par izsniegto atļauju atcelšanu spēļu zālēm, izveidojot darba grupu un vācot materiālus, tas tomēr nav pietiekošs arguments, lai atteiktu atļaujas izsniegšanu jauna pakalpojuma ieviešanai esošā spēļu zālē.

Kā atzinusi Augstākā tiesa, Azartspēļu un izložu likuma 42. panta sestās daļas piemērošana nav jāpamato ar konkrētiem pierādījumiem, ka azartspēles konkrētajā vietā rada būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu. Atkarībā no konkrētās situācijas var būt atšķirīgs nepieciešamais pamatojuma un pierādījumu klāsts, lai ierobežojumu atzītu par samērīgu. Tomēr atbilstoši minētās tiesību normas jēgai likumdevējs nav noteicis pašvaldības pienākumu katrā gadījumā pierādīt, ka konkrētā azartspēļu vieta ir nevēlami ietekmējusi personu uztveri, apziņu vai rīcību attiecībā uz azartspēļu pakalpojumiem. Šādu faktu esības un cēloņsakarības pierādīšana Augstākās tiesas ieskatā būtu pārlieku apgrūtinoša (pat neiespējama), kas novestu pie tiesību normas nepiemērojamības. Tādēļ, ievērojot normas mērķi, ir atzīstams, ka pašvaldībai ir jāpamato sabiedrības interešu būtiska aizskāruma objektīva iespējamība, bet nav jāpierāda konkrēti interešu aizskāruma gadījumi (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 17. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA - 227/2010*

11. punktu).

Dome nav pamatojusi, kādi ir būtiskie apstākļi, kuru dēļ tieši totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršana telpās, kurās jau darbojas spēļu zāle, būtiski aizskars iedzīvotāju intereses.

[15] Tiesas sēdē domes pārstāve norādīja, ka izdodot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu palielinātos sabiedriskās kustības intensitāte, proti, palielinātos intensīva jauniešu plūsma spēļu zālē. Vienlaikus domes pārstāve nevarēja paskaidrot, kādā veidā šī intensīvā gājēju plūsma (vēlme doties uz spēļu zāli) palielinātos, ja reklamēt šāda pakalpojuma ieviešanu nav atļauts.

Augstākā tiesa ir atzinusi, ka sabiedrības kustības liela intensitāte (aktivitāte) ir pamatots arguments tikai tad, ja pastāv apstākļi, kas liecina, ka palielinās risks, ka var pieaugt tādu azartspēļu zālē nokļuvušo personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties, un vieta nav saderīga ar citu organizāciju piedāvātajām vērtībām. Taču vispārīgi iedzīvotāju intensīva plūsma pati par sevi nav pietiekama (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 17. jūnija sprieduma Nr. SKA-227/2010 10. punktu un 2010. gada 14. oktobra sprieduma Nr. SKA-404/2010 8. punktu*).

Tiesai rodas šaubas, ka totalizatora un likmju pieņemšanas vietas atvēršana radīs lielāku interesi iesaistīties azartspēlēs tieši skolēniem. Pirmkārt, azartspēļu reklamēšana ir aizliegta, tas nozīmē, ka nekāda papildus klientu vervēšana un ieinteresēšana par jauniem pakalpojumiem nav pieļaujama, otrkārt, sporta derības šobrīd ir ļoti izplatīts un iecienīts azartspēļu veids, tas ir brīvi pieejams internetā, tāpat tiesa arī no dzīvē gūtiem novērojumiem var piekrist, ka absolūti lielākā daļa interesentu šo pakalpojumu izmanto tieši interneta vietnēs, nevis dodas uz spēļu zālēm. Faktiski šis pakalpojums ir vērsts uz jau esošo klientu loku, piedāvājot papildus izklaides esošās spēļu zāles ietvaros. Otrkārt, ne pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņi, ne nepilngadīgas personas spēļu zālē atrasties nevar, tāpēc bērnu skaitam, un to intensīvai kustībai ikdienā gar spēļu zāli nav nozīmes.

Arguments, ka informāciju par jaunievieso pakalpojumu persona nodos cita citai, tādējādi palielinot spēļu zāles apmeklētāju skaitu, nav pietiekošs, lai atzītu, ka tas radīs būtisku kaitējumu.

Domes norādītais pamatojums ir pārāk vispārīgs un nav pietiekams, lai atteiktu izsniegt pieteicējai tās pieprasīto atļauju atvērt totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietu jau esošajā spēļu zālē.

[16] No Azartspēļu un izložu likumā ietvertā regulējuma (tostarp no 42. pantā trešās daļas) izriet likumdevēja mērķis ierobežot azartspēļu izplatību, lai pēc iespējas samazinātu no azartspēlēm atkarīgo personu skaitu. Vispārzināms ir fakts, ka aizraušanās ar azartspēlēm var radīt personas psiholoģisko atkarību, kas tiek pielīdzināta slimībai, turklāt atbrīvoties no šādas atkarības ir problemātiski (nepieciešams ilgstošs ārstēšanas process). Azartspēļu atkarības draudus nav iespējams precīzi prognozēt, jo tie ir atkarīgi no katra indivīda psiholoģiskajām īpatnībām. Līdz ar to apstāklis, ka paplašinoties pieteicējas piedāvātajiem pakalpojumiem, varētu pieaugt no azartspēlēm atkarīgo personu skaits ir pārāk vispārīgs. Turklāt, norādītajā adresē jau darbojas spēļu zāle, un šādos apstākļos nav konstatējams, ka no azartspēlēm atkarīgo personu skaits var pieaugt tieši sporta totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanas dēļ.

Turklāt norādāms, ka iedzīvotāji, kuri ikdienā pārvietojas pa Skolas ielu, ir informēti par šādas spēļu zāles darbību. Tādējādi risks, ka pieteicējas jauno pakalpojumu dēļ palielināsies to personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties, ir zems.

Tiesas ieskatā cilvēki, kuri izmanto totalizatora un derību likmju pieņemšanas pakalpojumus, galvenokārt ir zinoši un labi pārzina sporta nozari. Līdz ar to jaunie pakalpojumi varētu piesaistīt vairāk tos cilvēkus, kuriem ir interese par šādiem pakalpojumiem, nevis nejaušus garāmgājējus.

[17] Ogres novada pašvaldība 2015. gada 28. oktobrī izsludināja sabiedrisko aptauju, lai noskaidrotu Ogres iedzīvotāju viedokli (attieksmi) par azartspēļu organizēšanas vietām Ogres pilsētā un vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā neradīs būtisku valsts un Ogres administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Aptaujā piedalījās 419 respondenti. Vairāk kā 85% iedzīvotāju neatbalsta esošās azartspēļu atrašanās vietas, tostarp Skolas ielā 6, Ogrē.

Tiesa konstatē, ka minētais aicinājums sagatavots, lai noskaidrotu Ogres iedzīvotāju viedokli par azartspēļu organizēšanas vietām pilsētā (Mālkalnes prospektā 2b, Skolas ielā 6 un Pļavas ielā 2) un ierosinājumiem pašvaldībai. Aptaujas 3. punktā lūgts izteikt viedokli par azartspēles izvietošanas vietu Skolas ielā 6, taču konkrētajā lietā strīds ir tieši par atļaujas izsniegšanu sporta totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai spēļu zālē Skolas ielā 6, Ogrē.

Tiesa norāda, ka domes aptaujas rezultāti nav attiecināmi uz konkrēto lietu, jo aptauja nav veikta par strīdus jautājumu, bet tā sagatavota, lai noskaidrotu Ogres iedzīvotāju attieksmi pret spēļu zālēm vispār. No aptaujas rezultātiem nevar izdarīt viennozīmīgu secinājumu, ka iedzīvotājiem ir noraidoša attieksme pret pieteicējas piedāvāto jauno pakalpojumu, jo šāds jautājums aptaujas laikā netika uzdots. Papildus norādāms, ka pārsūdzētais lēmums pieņemts 2015. gada 19. martā, savukārt personu viedoklis apkopots tikai 2015. gada 28. oktobrī.

Tāpat uz lietu nav attiecināmi iedzīvotāju savāktie paraksti pret SIA „Olimpic Casino Latvia" vēlmi atvērt totalizatoru un derību likmju pieņemšanas vietu Mālkalnes prospektā. Tiesa piekrīt iestādes pārstāvei, ka paraksti apliecina personu attieksmi pret azartspēlēm vispār, līdz ar to konkrētās komercsabiedrības nosaukumam nav nozīmes, taču ar šādu parakstu savākšanu nav pietiekami, lai būtu pamats atzīt, ka konkrētajā lietā ir sagaidāms būtisks pašvaldības iedzīvotāju interešu aizskārums, par cik tomēr arī šie paraksti apliecina tikai vispārēju negatīvu attiekami pret azartspēlēm kā tādām.

Augstākā tiesa arī atzinusi, ka, vērtējot sabiedrības interešu aizskāruma esību un būtiskumu, pašvaldībai jāraugās, lai pakalpojuma sniegšanas ierobežojumi nesniegtos tiktāl, ka pakalpojumu sniegšanas iespēja attiecīgajā administratīvajā teritorijā faktiski tiek izslēgta, pamatojot šādu lēmumu ar vispārīgu vērtību aizsardzību, ka iedzīvotāju liela daļa vai vairākums pret azartspēļu zāles atvēršanu izturas noliedzoši.

Konkrētajā gadījumā strīds ir par papildus pakalpojumu ieviešanu spēļu zālē, kas jau zināmu laiku darbojas saskaņā ar domes izsniegto atļauju. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicēja pamatoti norādījusi, ka dome vienreiz jau ir izvērtējusi lietas apstākļus un konstatējusi, ka spēļu zāles atrašanās Skolas ielā 6, Ogrē ir pieļaujama un nerada būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Konkrētajā gadījumā lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi ir tādi paši, kādi bija laikā, kad pieteicējai tika atļauts atvērt spēļu zāli. Tādējādi domei bija jānorāda pamatojums, kādēļ lietas faktisko apstākļu izvērtējums un lēmums ir atšķirīgs.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka tiesas sēdē domes pārstāves paustais pamatojums par sabiedrības negatīvu attieksmi pret spēļu zālēm Ogres pilsētā nav attiecināms uz konkrēto lietu. Šāds apgalvojums arī nav pietiekams, lai konstatētu, ka ar sporta totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanu būtiski tiks aizskartas iedzīvotāju intereses.

[18] Azartspēļu un izložu likuma 2. panta pirmā daļa noteic, ka likuma aizsargātā vērtība ir samērot sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību. Tātad ar likuma vērtību nav saskaņots tāds likuma 42. panta trešās daļas interpretācijas rezultāts, ka azartspēļu organizēšana vispār ir aizliedzama (*skat. Augstākās tiesas 2010. gada 18. jūnija sprieduma lietā SKA-289/2010 9. punkts)*.

Eiropas Savienības Tiesa ir norādījusi, ka, lai ievērotu vienlīdzīgas attieksmes principu un no tā izrietošo pārskatāmības pienākumu, azartspēļu atļauju izsniegšanas sistēmai ir jābūt pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem, lai nodrošinātu, ka valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek ierobežota tādā veidā, lai tā netiktu izmantota patvaļīgi *(sk. arī Eiropas Savienības Tiesas 2010. gada 3. jūnija sprieduma*

lietā Nr. C-203/08 Sporting Exchange 50. punktu). Lai varētu pārbaudīt atļauju izsniegšanas procedūru objektivitāti, turklāt ir nepieciešams, lai kompetentās iestādes katru savu lēmumu pamatotu ar sabiedrībai pieejamu argumentāciju, precīzi norādot iemeslus, kuru dēļ attiecīgajā gadījumā atļauja ir atteikta *(sk. Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 19. jūlija sprieduma lietā Nr. C-470/11 42. un 43. punktu).*

Ievērojot minēto, tiesa uzskata, ka šādos apstākļos Ogres novada domei būtu īpaši jāskaidro, kāda ir pašvaldības politika azartspēļu organizēšanas jomā, un īpaši jāpamato tās pieņemtie lēmumi par atteikumiem izsniegt atļaujas azartspēļu zāļu atvēršanai, lai novērstu šaubas par pašvaldības amatpersonu patvaļu vai ieinteresētību atsevišķu komercsabiedrību monopolstāvokļa saglabāšanā.

Liedzot atvērt totalizatoru un derību likmju pieņemšanas un organizēšanas vietu, turklāt jau esošajā spēļu zālē, tiek pārkāpts tiesiskās vienlīdzības princips, jo tādos pašos apstākļos pašvaldība uzskatīja par pieļaujamu, ka konkrētajā adresē ir atvērta un darbojas spēļu zāle.

[19] Apkopojot spriedumā konstatēto, tiesa secina, ka nav pamatots atbildētājas secinājums, ka totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanas atļaujas izsniegšana norādītajā vietā rada būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Tādējādi tiesa atzīst, ka lietā nav konstatējams, ka totalizatoru un derību likmju pieņemšanas vietas darbība Skolas ielā 6, Ogrē var radīt papildus būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums par atteikumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu atzīstams par prettiesisku, savukārt pieteikums ir apmierināms.

[20] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 254. panta otro daļu tiesa atzīst, ka tiesa jau ir izdarījusi visus nepieciešamos apsvērumus un nonākusi pie secinājuma, ka administratīvais akts ir jāizdod. Līdz ar to tiesa uzdod Ogres novada domei izdot SIA „Joker LTD" atļauju totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai un totalizatora un derību organizēšanai telpās Skolas ielā 6, Ogrē.

[21] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā ir samaksājusi valsts nodevu 28,46 *euro (lietas 7. lapa).*

Atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 12. februāra noteikumu Nr. 85 „Kārtība, kādā

administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13. punktam valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas vai tiesneša nolēmuma stāšanās spēkā Administratīvā procesa likuma 126. pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Līdz ar to valsts nodeva par labu pieteicējai piespriežama no Ogres novada domes.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246. – 251. pantu, 254. panta pirmo un otro daļu un 289. – 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt SIA „Joker LTD" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Uzlikt pienākumu Ogres novada domei izdot SIA „Joker LTD" atļauju totalizatoru un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai un totalizatoru un derību organizēšanai telpās Skolas ielā 6, Ogrē, mēneša laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Uzlikt pienākumu Ogres novada domei atlīdzināt SIA „Joker LTD" tās samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro.*

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Putra